

PŘIJATÉ TEXTY

P10_TA(2026)0252

Námitka vůči aktu v přenesené pravomoci: trajektorie postupného snížení příspěvku biopaliv, biokapalin a paliv z biomasy s vysokým rizikem nepřímé změny ve využívání půdy k cílům v oblasti energie z obnovitelných zdrojů

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 8. července 2026 o nařízení Komise v přenesené pravomoci ze dne 10. dubna 2026, kterým se mění nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/807 za účelem zavedení trajektorie postupného snížení příspěvku biopaliv, biokapalin a paliv z biomasy s vysokým rizikem nepřímé změny ve využívání půdy k cílům v oblasti energie z obnovitelných zdrojů (C(2026)02306 - 2026/2680(DEA))

Evropský parlament,

- s ohledem na nařízení Komise v přenesené pravomoci (C(2026)02306),
- s ohledem na článek 290 Smlouvy o fungování Evropské unie,
- s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů¹, a zejména na čl. 26 odst. 2 pátý pododstavec a čl. 35 odst. 7 uvedené směrnice,
- s ohledem na nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/807 ze dne 13. března 2019, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001, pokud jde o stanovení surovin s vysokým rizikem nepřímé změny ve využívání půdy, u nichž je zjištěno značné rozšíření oblasti produkce na půdu s velkou zásobou uhlíku, a o certifikaci biopaliv, biokapalin a paliv z biomasy s nízkým rizikem nepřímé změny ve využívání půdy²,

¹ Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>.

² Úř. věst. L 133, 21.5.2019, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2019/807/oj.

- s ohledem na čl. 114 odst. 3 jednacího řádu,
 - s ohledem na návrh usnesení Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku,
- A. vzhledem k tomu, že směrnice (EU) 2018/2001 zavádí rámec pro řešení rizika nepřímé změny ve využívání půdy (*indirect land-use change*, dále jen „ILUC“), podle něhož mohou být vstupní suroviny klasifikovány jako suroviny s vysokým rizikem ILUC, aby se zajistilo, že biopaliva zahrnutá do plnění tohoto cíle, budou skutečně přínosná;
 - B. vzhledem k tomu, že nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/807 stanovilo metodiku pro určení vstupních surovin s vysokým rizikem ILUC, přičemž v článku 3 výslovně vyžaduje, aby posuzování surovin vycházelo z údajů „od roku 2008“, a stanovilo také 10% prahovou hodnotu rozšíření na půdu s velkou zásobou uhlíku, při jejímž překročení je vstupní surovina kvalifikována jako surovina s vysokým rizikem ILUC; vzhledem k tomu, že podle této metodiky a na základě uvedeného výchozího roku pozorování došla zpráva Komise z roku 2019 k závěru, že podíl rozšíření sóji na půdu s velkou zásobou uhlíku činí 8 %, což je pod platnou prahovou hodnotou a sója tedy nebyla klasifikována jako vstupní surovina s vysokým rizikem ILUC;
 - C. vzhledem k tomu, že Indonésie a Malajsie podaly v rámci Světové obchodní organizace (WTO) stížnosti (DS593 a DS600), v nichž zpochybnilly rámec Unie pro ILUC, konkrétně klasifikaci palmového oleje jako vysoce rizikového z hlediska ILUC a postup certifikace nízkého rizika ILUC; vzhledem k tomu, že panel WTO pro řešení sporů rozhodl v lednu 2025 obecně ve prospěch Unie, avšak odhalil některá konkrétní porušení předpisů, totiž skutečnost, že vědecké údaje nejsou včas aktualizovány, postup certifikace nízkého rizika ILUC trpí nedostatky a neprobíhá řádné informování o opatřeních; vzhledem k tomu, že panel kritizoval chyby Unie týkající se procesů, nikoli jejích rozhodnutí o tom, které plodiny klasifikovat jako plodiny s vysokým rizikem ILUC;
 - D. vzhledem k tomu, že akt v přenesené pravomoci připojuje sójové boby na základě aktualizovaných vědeckých údajů na seznam plodin s vysokým rizikem ILUC, na němž figuruje i palmový olej, což znamená, že bionafta na bázi sóji bude do roku 2030 postupně zcela vyřazena ze surovin započítávaných do plnění cílů EU v oblasti energie z obnovitelných zdrojů;
 - E. vzhledem k tomu, že Parlament nemá námitky proti trajektorii postupného upouštění od palmového oleje, jehož klasifikace jako plodiny s vysokým rizikem ILUC je vědecky podložená a nesporná, ani proti nápravě nedostatků v postupu certifikace nízkého rizika ILUC, přičemž oba tyto kroky jsou vhodnou reakcí na rozhodnutí panelu WTO a měly by být zachovány v každém revidovaném aktu

v přenesené pravomoci;

- F. vzhledem k tomu, že klasifikace sójových bobů jako suroviny s vysokým rizikem ILUC v aktu v přenesené pravomoci vychází z aktualizovaných vědeckých údajů, které se liší od výchozího scénáře pozorování z roku 2008 uvedeného v článku 3 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/807, neboť přesouvají období pozorování na rok 2014; vzhledem k tomu, že tato změna výchozího roku pozorování nebyla nařízena rozhodnutím panelu WTO, které se týkalo včasnosti aktualizací údajů, a nikoli výběru výchozího roku pozorování; vzhledem k tomu, že pokud by byl uplatňován původní výchozí rok pozorování, tj. 2008, jak vyžaduje stávající právní rámec, podíl rozšíření sójových bobů na půdu s velkou zásobou uhlíku by byl s největší pravděpodobností i nadále pod prahovou hodnotou 10 %, a sójové boby by proto nebyly považovány za vstupní surovinu s vysokým rizikem ILUC;
- G. vzhledem k tomu, že aktualizované vědecké údaje, z nichž klasifikace sóji vychází, nezohledňují postupy dvojí sklizně při pěstování sóji, kdy se sója pěstuje jako druhá plodina na půdě, která byla v témže kalendářním roce již využita pro primární plodinu; vzhledem k tomu, že tento nedostatek v použité metodice nadhodnocuje rozšíření oblasti produkce sójových bobů a následně tedy i nepřiměřeně zvyšuje počítaný podíl rozšíření sójových bobů na půdu s velkou zásobou uhlíku;
- H. vzhledem k tomu, že riziko ILUC spojené s pěstováním sójových bobů se z geografického hlediska týká zejména jihoamerické produkce; vzhledem k tomu, že pěstování sójových bobů v Unii nevede k odlesňování nebo přeměně půdy, tedy k problémům, které má řešit rámec pro ILUC; vzhledem k tomu, že Komise neposkytla žádné důkazy o tom, že pěstování sójových bobů v Unii způsobuje nepřímou změnu ve využívání půdy; vzhledem k neexistenci takových důkazů postrádá klasifikace sóji produkované v Unii jako plodiny s vysokým rizikem ILUC potřebný vědecký základ; vzhledem k tomu, že uplatňování celosvětové a nerozlišující klasifikace vysokého rizika ILUC na sójové boby bez ohledu na jejich zeměpisný původ je nepřiměřené a producentům v Unii přináší taková klasifikace zátěž v důsledku emisí spojených se změnou ve využívání půdy, za které nenesou žádnou odpovědnost;
- I. vzhledem k tomu, že vize Komise pro zemědělství a produkci potravin zdůrazňuje potřebu vytvořit soběstačnější unijní systém produkce bílkovin; vzhledem k tomu, že Unie produkuje přibližně jen 6 % své spotřeby sójových bobů a je tedy silně závislá na dovozu; vzhledem k tomu, že účelem ohlášeného plánu EU v oblasti bílkovinných plodin a jeho deklarovaných cílů, jakož i cíle otevřené strategické autonomie je zejména zvýšení pěstování sójových bobů v Unii v zájmu snížení této závislosti; vzhledem k tomu, že trh s biopalivy je klíčovou ekonomickou hnací silou pěstování sójových

bobů v Unii a sektoru drcení sóji v Unii; vzhledem k tomu, že pokud by byly sójové boby klasifikovány jako plodina s vysokým rizikem ILUC, pak by tato tržní pobídka zanikla a bylo by to rovněž v přímém rozporu jak s cíli plánu EU v oblasti bílkovinných plodin, tak s cíli strategické autonomie Unie;

- J. vzhledem k tomu, že při drcení sóji vzniká jednak sójový šrot, který je dominantním produktem a základním zdrojem bílkovin v krmivech, a jednak sójový olej, který vzniká přibližně jen z 20 % hmotnosti sójových semen a používá se mimo jiné jako vstupní surovina pro výrobu biopaliv; vzhledem k tomu, že hlavní ekonomickou motivací pro pěstování a zpracování sójových bobů je poptávka po sójovém šrotu pro krmiva, a nikoli použití sójového oleje v biopalivech; vzhledem k tomu, že zdůvodňování dynamické expanze pěstování sójových bobů především použitím sójového oleje v biopalivech tedy zkresluje hospodářskou realitu tohoto odvětví a zveličuje dopad ILUC spojený s bionaftou na bázi sóji; vzhledem k tomu, že devalvace sójového oleje v důsledku ztráty jeho odbytiště na trhu s biopalivy zhorší marže sektoru drcení sóji a sníží ekonomickou životaschopnost tohoto sektoru v Unii; vzhledem k tomu, že by to Unii přinutilo nahradit až 4,8 milionu tun sójového šrotu z domácí produkce dovozem ze třetích zemí, což by zvýšilo závislost na dovozu bílkovin, zdražilo náklady na krmiva a odsunulo průmyslovou činnost vytvářející určitou hodnotu mimo Unii; vzhledem k tomu, že hospodářské dopady na toto odvětví se odhadují na ztráty pro pěstitele sóji v Unii, které by činily přibližně 36 milionů EUR, ztráty pro unijní sektor drcení sóji ve výši 120 milionů EUR a ztráty pro odvětví výroby bionafty v Unii dosahující až 1,3 miliardy EUR;
- K. vzhledem k tomu, že sója je plodina, která váže dusík, snižuje závislost na chemických dusíkatých hnojivech a pozitivně ovlivňuje střídání plodin a zdraví půdy; vzhledem k tomu, že odrazováním zemědělců v EU od pěstování sójových bobů by se zvýšila závislost Unie na dovážených chemických hnojivech, což je v rozporu s cíli Unie týkajícími se odolnosti dodavatelského řetězce hnojiv, jejichž plnění nabylo v souvislosti s narušením dodávek po ruské invazi na Ukrajinu na naléhavosti;
- L. vzhledem k tomu, že Dohoda o čistém průmyslu vybízí ke konkurenceschopnému, dekarbonizovanému, průmyslovému hospodářství, které by se opíralo o širokou a diverzifikovanou škálu čistých paliv a vstupních surovin; vzhledem k tomu, že pokud se dostupná nabídka vstupních surovin pro biopaliva sníží tím, že z ní bude vyřazena sója, pak se zmenší dodavatelská základna Unie pro dekarbonizaci dopravy a zvýší kolísání cen a zranitelnost dodávek, tento krok navíc nebude v souladu s technologicky neutrálním přístupem založeným na bezpečnosti dodávek, který vyžadují cíle Unie v oblasti konkurenceschopnosti;
- M. vzhledem k tomu, že podle Kompasu konkurenceschopnosti patří

snížení strategických závislostí a posílení průmyslové a zpracovatelské kapacity Unie k hlavním prioritám Unie; vzhledem k tomu, že klasifikace sójových bobů jako plodiny s vysokým rizikem ILUC nesnižuje, ale naopak zvyšuje strategickou závislost Unie jak v odvětví bílkovin, tak v odvětví biopaliv;

1. vyslovuje námitku vůči nařízení Komise v přenesené pravomoci;
2. pověřuje svou předsedkyni, aby toto usnesení předala Komisi a aby ji informovala, že nařízení v přenesené pravomoci nemůže vstoupit v platnost;
3. vyzývá Komisi, aby bezodkladně předložila revidovaný akt v přenesené pravomoci, který zohlední následující doporučení:
 - a) určení úrovně rizika ILUC spojeného se sójou by mělo vycházet z údajů pozorování „od roku 2008“, jak výslovně vyžaduje článek 3 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/807, a klasifikace sóji jako plodiny s vysokým rizikem ILUC by měla být přezkoumána ve světle uvedené opravené metodiky; jestliže údaje z pozorování od roku 2008 prokážou, že podíl rozšíření sójových bobů na půdu s velkou zásobou uhlíku je nižší než prahová hodnota 10 %, kterou stanoví stávající rámec, sójové boby by v revidovaném aktu neměly být klasifikovány jako plodina s vysokým rizikem ILUC;
 - b) metodika by měla být aktualizována tak, aby plně zohledňovala postupy dvojí sklizně uplatňované při pěstování sóji a aby rozšíření produkční plochy sójových bobů a počítaný podíl jejího rozšíření na půdu s velkou zásobou uhlíku přesně odrážely skutečnou dynamiku změn ve využívání půdy;
 - c) v případě sójových bobů produkovaných v Unii nebo ve třetích zemích s rovnocennými a ověřenými normami pro využívání půdy a monitorování odlesňování by mělo být stanoveno, že tyto sójové boby budou uznány jako plodina s nízkým rizikem ILUC a následně by měly být vyřazeny z trajektorie postupného snižování s odůvodněním, že produkce této plodiny nezpůsobuje změnu ve využívání půdy, kterou má rámec pro ILUC řešit;
 - d) uvádí, že nemá námitky proti postupnému upouštění od biopaliv na bázi palmového oleje ani proti nápravě nedostatků v postupu certifikace nízkého rizika ILUC, což jsou vhodné a nezbytné reakce na rozhodnutí panelu WTO a měly by být zachovány v každém dalším revidovaném aktu v přenesené pravomoci;
4. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, jakož i vládám a parlamentům členských států.